

Σημεία προσοχής στο νέο εξεταστικό σύστημα

του Στράτου Στρατηγάκη

Το νέο εξεταστικό σύστημα, που θα εφαρμοστεί για πρώτη φορά στις προσεχείς εξετάσεις του Ιουνίου 2016, παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα στο σχεδιασμό του. Καλό είναι να δούμε τα πιθανά προβλήματα που μπορεί να προκύψουν και τις διαφαινόμενες δυσλειτουργίες για να προστατευτούν οι υποψήφιοι από τις "κακοτοπιές" και να μην έχουμε κλάματα μετά τις εξετάσεις.

4ή 5 μαθήματα

Το πρώτο δίλημμα είναι η επιλογή τεσσάρων ή πέντε μαθημάτων. Η άριστη επιλογή δεν υπάρχει, όπως στα περισσότερα πράγματα στη ζωή, αλλά η επιλογή έχει να κάνει με τις ικανότητες και τις επιθυμίες του κάθε ενός υποψηφίου. Οι υποψήφιοι που στοχεύουν στην Ιατρική πρέπει να γνωρίζουν ότι λόγω της υψηλής ζήτησης οι βάσεις σ' αυτές τις σχολές είναι πάντα υψηλές. Συνεπώς αν επιλέξουν να εξεταστούν και στα μαθηματικά μειώνουν τις πιθανότητές τους για την εισαγωγή στην Ιατρική, αφού κάθε ώρα που αφιερώνουν στα μαθηματικά θα λείπει από το διάβασμα της φυσικής, χημείας, βιολογίας και γλώσσας, συνεπώς θα υπερέχουν οι ανταγωνιστές τους, όσοι, δηλαδή, δεν θα έχουν να διαβάσουν μαθηματικά, αφού θα έχουν πολλές ώρες στη διάθεσή τους επιπλέον. Από την άλλη όσοι δεν πετύχουν στις Ιατρικές, φαρμακευτικές, οδοντιατρική θα διαπιστώσουν ότι οι επιλογές άλλων σχολών που έχουν είναι πολύ λίγες. Τα παραϊατρικά ΤΕΙ, τα τμήματα γεωπονίας, τα τμήματα βιολογίας και τέλος. **Υπάρχει, λοιπόν κίνδυνος εγκλωβισμού στις σχολές μόνο του 3ου πεδίου, που μπορεί να αποδειχθεί μεγάλο πρόβλημα.** Από την άλλη αν δώσουν και μαθηματικά μπορεί να χάσουν το στόχο της Ιατρικής, αφού κάθε ώρα διαβάσματος στα μαθηματικά θα είναι χαμένη και θα λείπει από τα μαθήματα που θα κρίνουν την εισαγωγή τους στις ιατρικές. Μπορούν, όμως, να δώσουν μαθηματικά χωρίς να διαβάσουν πολύ, αφού έτσι κι αλλιώς τα διδάσκονται στο σχολείο και συνεπώς μπορούν να έχουν επαφή με το μάθημα χωρίς να αφιερώνουν πολύ χρόνο. Βαθμός 10 στα μαθηματικά ή και μικρότερος αρκεί για να "ανοίξουν" και το δεύτερο πεδίο, που δίνει πολλές επιλογές, όπως θα δείτε παρακάτω.

Κάτι ανάλογο μπορεί να συμβεί και με τα παιδαγωγικά για τους υποψηφίους από τις ανθρωπιστικές επιστήμες. Μπορούν να εξεταστούν και στα μαθηματικά γενικής παιδείας και ας μην έχουν διαβάσει πολύ. Μια ενδεχόμενη αποτυχία δεν θα τους κοστίσει στην εισαγωγή τους στις σχολές του 1^{ου} πεδίου και θα μπορούν να είναι υποψήφιοι και για τα παιδαγωγικά. Από το Υπουργείο Παιδείας έχει ανακοινωθεί, χωρίς να έχει οριστικοποιηθεί ακόμη, ότι τα μόρια ενός υποψηφίου για την εισαγωγή στις σχολές ενός πεδίου θα υπολογίζονται μόνο από τα τέσσερα μαθήματα που απαιτούνται για την εισαγωγή στις σχολές του πεδίου.

Βλέπουμε, λοιπόν, ότι οι σχεδιαστικές αδυναμίες του νέου συστήματος μπορεί να οδηγήσουν σε ανορθόδοξες επιλογές. Στον πίνακα 1 παρατηρούμε ότι τα πλεονεκτήματα της επιλογής των 4 μαθημάτων είναι ταυτόχρονα και μειονεκτήματα της επιλογής των 5 μαθημάτων.

Πίνακας 1: Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της κάθε επιλογής	
4 μαθήματα	5 μαθήματα
Εξέταση σε ένα μάθημα λιγότερο	Εξέταση σε ένα μάθημα περισσότερο
Λιγότερες επιλογές σχολών	Περισσότερες επιλογές σχολών
Περισσότερες πιθανότητες επιτυχίας σε υψηλόβαθμες σχολές	Λιγότερες πιθανότητες επιτυχίας σε υψηλόβαθμες σχολές

Τα παιδαγωγικά

Οι σχολές που ανήκουν σε κάθε πεδίο διαφέρουν πολύ ως προς τον αριθμό, γεγονός που μπορεί να δημιουργήσει μεγάλες αυξομειώσεις στη ζήτηση με αποτέλεσμα να έχουμε εκπλήξεις με τις βάσεις. Στο 4ο πεδίο, για παράδειγμα, οι αποκλειστικές σχολές (αυτές, δηλαδή, που δηλώνονται μόνο από αυτό το πεδίο) είναι μόνο 22. Για να αποκτήσουν πρόσβαση σ' αυτές τις σχολές οι υποψήφιοι πρέπει να εξεταστούν οι μεν υποψήφιοι από τις Ανθρωπιστικές Σπουδές στα Μαθηματικά Γενικής Παιδείας, οι δε υποψήφιοι από τις Θετικές και τις Οικονομικές Σπουδές πρέπει να εξεταστούν στην Ιστορία Γενικής Παιδείας. Τα Μαθηματικά Γενικής Παιδείας φαίνονται δύσκολα στους υποψηφίους των Ανθρωπιστικών Σπουδών, η δε Ιστορία φαίνεται δύσκολη σε όλους. Η ζήτηση για τα παιδαγωγικά δείχνει πολύ μικρή εξαιτίας του δύσκολου μαθήματος που απαιτείται και εξαιτίας των λίγων τμημάτων. Αν επαληθευτεί αυτή η τάση θα έχουμε μεγάλη πτώση στις βάσεις των παιδαγωγικών τμημάτων.

Ανομοιογένεια επιστημονικών πεδίων και υποψηφίων

Στον πίνακα 2 βλέπουμε τα τμήματα κάθε πεδίου, με την εξαίρεση της σχολής Ανθυποπυραγών και των Αξιωματικών της Αστυνομίας για αστυνομικούς, που δεν απευθύνονται σε ιδιώτες. Το πεδίο με τις περισσότερες σχολές είναι το 2^ο, που περιλαμβάνει 213 τμήματα εκ των οποίων αποκλειστικά (δηλώνονται μόνο από τους υποψηφίους των θετικών σπουδών) τα 147. Τις σχολές αυτού του πεδίου μπορούν να δηλώσουν μόνο οι υποψήφιοι της ομάδας προσανατολισμού των θετικών σπουδών, που είναι η μικρότερη ομάδα προσανατολισμού σε πλήθος μαθητών. Κι όμως έχει τόσα τμήματα όσα σχεδόν το 1^ο και το 5^ο πεδίο, που απευθύνονται στις ομάδες προσανατολισμού των ανθρωπιστικών και των οικονομικών σπουδών, που συγκεντρώνουν σχεδόν το 70% των υποψηφίων. Έτσι το 47% των αποκλειστικών τμημάτων μπορεί να το δηλώσει μόνο περίπου το 30% των υποψηφίων. Δεν έχουμε ακριβή στοιχεία. Μόνο εκτιμήσεις μπορούμε να κάνουμε για την κατανομή των υποψηφίων στις ομάδες προσανατολισμού και το άλλο 53% των τμημάτων απευθύνεται στο 70% των υποψηφίων. Αν προσθέσουμε και τις υψηλόβαθμες σχολές του 3^{ου} πεδίου που απευθύνονται στους υποψηφίους των θετικών σπουδών, η αναλογία γίνεται πολύ χειρότερη. Αναμένουμε, λοιπόν, να δούμε τις βάσεις του 2^{ου} πεδίου να πέφτουν πολύ χαμηλά και τις βάσεις του 5^{ου}

πεδίου, που συγκεντρώνει τη μεγάλη πλειοψηφία των μαθητών να εκτοξεύονται. Η εκτίμηση των βάσεων του 2016 θα είναι μια πολύ δύσκολη υπόθεση.

Στον πίνακα 3 με τον αριθμό των εισακτέων του 2015 και του 2014 βλέπουμε ότι οι υποψήφιοι των θετικών σπουδών μπορούν να δηλώσουν τμήματα που το 2015 δέχτηκαν 40.023 εισακτέους. Οι υποψήφιοι των ανθρωπιστικών σπουδών και των σπουδών οικονομίας και πληροφορικής μπορούν να δηλώσουν τμήματα στα οποία το 2015 πρόσφεραν 34.615 θέσεις. Σ' αυτές τις θέσεις πρέπει να προσθέσουμε τις θέσεις του 3ου πεδίου που είναι κοινό για όλους, αλλά οι συγκεκριμένοι υποψήφιοι έχουν μειονέκτημα μορίων, συνεπώς θα καταλάβουν πολύ λίγες από αυτές τις θέσεις. Το σύνολο πάντως είναι 46.400 θέσεις έναντι 40.023 που απευθύνονται στους υποψηφίους της ομάδας προσανατολισμού των θετικών σπουδών. Στον υπολογισμό δεν έχουν προσμετρηθεί τα τμήματα του 4ου πεδίου στο οποίο έχουν ισότιμη πρόσβαση όλοι οι υποψήφιοι. Πρέπει ακόμη να αναφέρουμε ότι οι αριθμοί αφορούν στο σύνολο των εισακτέων, περιλαμβάνουν δηλαδή και τις θέσεις για το 10% των υποψηφίων και τις θέσεις των αποφοίτων ΕΠΑ.Λ., αλλά αυτό δεν επηρεάζει τη γενική εικόνα.

Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι περίπου το 30% των υποψηφίων θα διεκδικήσει τις μισές περίπου θέσεις στην Ανώτατη Εκπαίδευση, με συνέπεια να διαμορφωθούν πολύ χαμηλές βάσεις στις σχολές του 2ου πεδίου και να υπάρξει συνωστισμός στις σχολές του 1ου και του 5ου πεδίου.

	Τμήματα του πεδίου	Τμήματα αποκλειστικά
1ο Πεδίο	107	82
2ο Πεδίο	213	147
3ο Πεδίο (κοινό πεδίο)	94	55
4ο Πεδίο (κοινό πεδίο)	37	22
5ο Πεδίο	130	84

Μελέτη: Στράτος Στρατηγάκης

	2015	2014
2ο πεδίο αποκλειστικά τμήματα	19.450	20.680
2ο πεδίο με τα κοινά τμήματα	28.238	30.085
3ο πεδίο αποκλειστικά τμήματα	6225	6685
3ο πεδίο με τα κοινά τμήματα	11785	12635
1ο και 5ο πεδίο αποκλειστικά τμήματα	28.975	28.575
1ο και 5ο πεδίο με τα κοινά τμήματα	34.615	34.505

Μελέτη: Στράτος Στρατηγάκης

Αδύνατες Επιλογές παρόμοιων σχολών

Υπάρχουν τμήματα που, ενώ ανήκουν στο ίδιο επιστημονικό αντικείμενο, η κατάταξή τους σε διαφορετικά επιστημονικά πεδία κατέστησε αδύνατη την ταυτόχρονη δήλωσή τους από

τους υποψηφίους. Παραδείγματα είναι το τμήμα Πληροφορικής ΑΠΘ που ανήκει στο 5ο πεδίο και το τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Η/Υ ΑΠΘ που ανήκει στο 2ο πεδίο. Δεν μπορεί κανείς υποψήφιος να δηλώσει και τις δύο σχολές. Άλλο παράδειγμα είναι τα τμήματα Μαθηματικών του 2ου πεδίου και τα τμήματα Στατιστικής του 5ου πεδίου.

Τα κοινά Πεδία

Το 3^ο πεδίο των Επιστημών Υγείας και το 4^ο πεδίο των Παιδαγωγικών είναι κοινά και για τις τρεις ομάδες προσανατολισμού. Όμως η λειτουργία τους είναι τελείως διαφορετική. Στο 4^ο πεδίο έχουν πρόσβαση όλοι οι υποψήφιοι ισότιμα (χωρίς μείωση μορίων) και ας έχουν εξεταστεί σε διαφορετικά μαθήματα. Στο 3^ο πεδίο όμως οι υποψήφιοι που προέρχονται από τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες και τις Επιστήμες Οικονομίας και Πληροφορικής έχουν μείωση μορίων, γιατί έχουν μικρότερους συντελεστές στα βασικά μαθήματα για αυτό το πεδίο. Πρόβλημα θα δημιουργηθεί αν πολλοί υποψήφιοι της θετικής κατεύθυνσης επιλέξουν να εξεταστούν μόνο στα τέσσερα μαθήματα για τις σχολές του 3^{ου} πεδίου. Τότε θα έχουμε πολλούς υποψηφίους της θετικής ομάδας προσανατολισμού εγκλωβισμένους στις σχολές μόνο του 3^{ου} πεδίου, που είναι λίγες και διαθέτουν λίγες θέσεις εισακτέων, με αποτέλεσμα να καταλάβουν αυτοί τις περισσότερες θέσεις στα παραϊατρικά ΤΕΙ και να μείνουν εκτός όσοι προέρχονται από τις Ανθρωπιστικές και τις Οικονομικές Σπουδές εξεταζόμενοι στη Βιολογία Γενικής Παιδείας, αφού έχουν μείωση μορίων. Δεν μπορούμε να υπολογίσουμε πως θα εξελιχτεί αυτό το ζήτημα γιατί εξαρτάται από την προσφορά και τη ζήτηση. Είναι πιθανό, όμως, να αποδειχθεί άδικη προσπάθεια να εισαχθεί κανείς στα παραϊατρικά ΤΕΙ από τις Ανθρωπιστικές Σπουδές και τις Σπουδές Οικονομίας και Πληροφορικής.

plan B

Κάποιοι υποψήφιοι μέσα στον ενθουσιασμό της ηλικίας, την προσήλωση στο στόχο τους και την ευκολία να διαβάσεις ένα μάθημα λιγότερο, αποφασίζουν να εξεταστούν μόνο σε τέσσερα μαθήματα. Καλό θα είναι να έχουν στο μυαλό τους ότι το πέμπτο μάθημα, που διδάσκονται υποχρεωτικά στο σχολείο, μπορεί ακόμη και με κακή επίδοση να τους "ανοίξει" τις σχολές ενός ακόμη πεδίου και έτσι να έχουν το plan B σε περίπτωση που δεν πάνε όλα κατ' ευχήν. Φυσικά με την προϋπόθεση ότι στον υπολογισμό των μορίων σε κάθε πεδίο θα μετράνε μόνο τα τέσσερα μαθήματα του πεδίου.

Απόφοιτοι με το παλιό ή το νέο σύστημα;

Οι περισσότεροι απόφοιτοι ήδη αποφάσισαν να δοκιμάσουν ξανά με το νέο σύστημα που παρουσιάζει πολλά πλεονεκτήματα για μεγάλες κατηγορίες υποψηφίων. Ο πρώην γ.γ. του Υπουργείου Παιδείας ανακοίνωσε ότι οι απόφοιτοι των προηγούμενων ετών θα έχουν τη δυνατότητα να εξεταστούν είτε με το παλιό σύστημα είτε με το νέο, αλλά πέραν της δήλωσης ουδέν. Πρέπει να οριστικοποιηθεί η δυνατότητα επιλογής του συστήματος εισαγωγής και επίσημα, να καθοριστεί η ύλη, αν και το αυτονόητο είναι όσοι ακολουθήσουν το παλιό σύστημα να εξεταστούν με την ύλη του παλαιού συστήματος

ακόμη και στα κοινά μαθήματα. Ακόμη πρέπει να προσδιοριστεί το ποσοστό που θα δοθεί στους υποψηφίους που θα εξεταστούν με το παλαιό σύστημα. Το σωστό θα είναι το Υπουργείο Παιδείας να ζητήσει από τους αποφοίτους υποψηφίους να δηλώσουν με ποιο σύστημα θα εξεταστούν και να ορίσει ποσοστό ανάλογα με το πλήθος των υποψηφίων.

Στις προηγούμενες αλλαγές εξεταστικών συστημάτων η μεταβατική περίοδος διαρκούσε δύο χρόνια. Σ' αυτό δεν έχει ανακοινωθεί τίποτε ακόμη για το αν θα υπάρξει και δεύτερη ευκαιρία. Ακόμη πρέπει να διευκρινιστεί αν θα ισχύσει η κατηγορία του 10%, η συμμετοχή, δηλαδή, των υποψηφίων στην επιλογή για τις ανώτατες σχολές, χωρίς να ξαναδώσουν εξετάσεις. Η δυνατότητα αυτή ίσχυε για τους υποψηφίους όλων των προηγούμενων ετών, συνεπώς θεωρώ αυτονόητο ότι πρέπει να ισχύσει για τους αποφοίτους του 2015 για τα επόμενα δύο χρόνια.

Είναι πολλά τα προβλήματα που μπορεί να προκύψουν στις φετινές εισαγωγικές εξετάσεις. Πρέπει το Υπουργείο Παιδείας να ασχοληθεί σοβαρά με την επίλυση αυτών των προβλημάτων πριν να είναι αργά και, κυρίως, να ενημερώσει άμεσα τα παιδιά που αγωνιούν.